

Ove Rasmussen:

Året, der gik

– beretning fra institut og ordbog

Udarbejdelsen af Jysk Ordbog, der er instituttets helt centrale opgave, har i 1995 omfattet redaktion af afsnittet fiole – flå med et grundmateriale på ca. 55.000 kartotekssedler. Der er i alt redigeret godt 300 spalter, hvortil kommer 17 helsideskort over centrale ords udtale- og bøjningsformer samt 114 spaltekort, der viser dialektale ords eller særbetydningers udbredelse. Det har de senere år vist sig muligt at redigere stadig større afsnit; dette hænger sammen med redaktørernes voksende erfaring og de store fordele, der er forbundet med brugen af edb i redaktionsarbejdet.

Takket være bevillinger fra Aarhus Universitets Forskningsfond har vi desuden haft mulighed for at fortsætte den i 1993 påbegyndte nødvendige justering og supplerung af bogstav A, herunder også nytegning på edb af helsideskort og udarbejdelse af spaltekort. Herved bringes dette afsnit på linje med den fra bogstav B anvendte redaktionspraksis og samtidig finder der en edb-lagring sted. Arbejdet har i år omfattet 83 spalter tekst, 12 helsideskort og 44 spaltekort.

De færdigredigerede afsnit omfatter nu ca. 3500 spalter inkl. kortbilag og har dermed nået et sådant omfang, at tanken om udgivelse må forekomme rimelig. Derved kunne udgivelsen forløbe næsten parallelt med udgivelsen af *Ømålsordbogen*, der dækker de danske ødialekter (minus bornholmsk), og som redigeres ved vort søsterinstitut ved Københavns universitet. Af denne ordbog er indtil nu udgivet 2 bind omfattende afsnittet A – Dagløn (ca. 1900 spalter), men selve redaktionen er nået frem til slutningen af bogstav G.

Jysk Ordbog råder dog ikke i øjeblikket over økonomiske midler, der muliggør en udgivelse til en overkommelig salgspris. Så snart bog-

stav A er opdateret, vil vi derimod overveje en næsten omkostningsløs publicering over Internet, så det færdigredigerede bliver tilgængeligt for alle med adgang til nettet.

Også i år er der udført et stort arbejde med udskrivning af spørgelister. Besvarelsene af ca 200 spørgsmål (besvaret af gennemsnitligt 7-800 meddelere) er blevet databehandlet. På grundlag af dette materiale er der udarbejdet ca. 900 dialektgeografiske arbejds kort og udskrevet ca. 3000 sedler til ordbogskartoteket. Desværre har vi i år kun i begrænset omfang kunnet få hjælp til dette arbejde fra ansatte i jobtilbud.

Instituttet har i forårssemestret været værtsinstitut for en hollandsk gæstestuderende, Inger Schoonderbeek, der netop ved Amsterdams universitet har bestået sin "doctoraal-examen" efter 5 års studier i nordiske sprog med dansk som hovedfag. Medens danskstudiet herhjemme i de senere år kun i yderst begrænset omfang har omfattet fag som fonetik, sproghistorie og dialektologi, der er nødvendige redskabsfag for redaktionen af en dialektordbog, indgik disse fag i Inger Schoonderbeeks uddannelse i Amsterdam. Under opholdet hos os udarbejdede hun en specialeafhandling, som hun har givet en kort beskrivelse af side 16ff.

Inger har efter sin eksamen ekstraordinært fået et dansk statsstipendium til studieophold i 5 måneder, og ved bevillinger fra Aarhus Universitets Forskningsfond og Philips Danmark vil hun kunne forlænge studieopholdet her med yderligere 7 måneder. Da Jysk Ordbog inden for en kortere årrække vil komme til at stå over for et alvorligt rekrutteringsproblem, er det vort håb, at vi vil kunne skaffe bevillinger, der muliggør hendes fortsatte tilknytning til ordbogsarbejdet.

Der er ved instituttet i årene fra ca. 1950 til begyndelsen af 1980'erne foretaget omfattende optagelser på spolebånd af jyske dialekter. Da disse optagelser aldrig vil kunne gøres om, er det os magtpåliggende at fremtidssikre det store materiale, hvilket i øjeblikket bedst gøres ved at overføre optagelserne til cd'er. Vi er derfor meget glade for en bevilling fra Jyllands-Postens Fond, der har gjort det muligt at anskaffe en cd-brænder med tilhørende programmel etc.

Ud over de ordinære driftsbevillinger har vi i år med tak modtaget følgende:

Jyllands-Postens Fond: kr. 50.000 til cd-brænder og programmel.
Philips Danmark A/S: kr. 15.000 til studieophold for Inger Schoonderbeek.

Aarhus Universitets Forskningsfond: kr. 83.000 til opdatering af Jysk Ordbog bogstav A.

Instituttets båndsamling med jyske dialektprøver fylder to brandsikre skabe – og så står båndene endda i to lag på hver hylde! Skabene rummer ca. 1120 bånd med optagelser fra ca. 550 sogne (dvs. mere end hvert tredje jyske sogn). Disse uerstattelige optagelser forsøger vi nu at sikre ekstra godt ved digitaliserede kopier.